

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO**

Program

**dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite
in njihovih namestnikov ter članov štabov Civilne zaščite –**

vodenje aktivnosti ob različnih nesrečah

Ljubljana, september 2003

Na podlagi 111. člena in drugega odstavka 114. člena zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 33/00-odl. us in 87/01 ZMatD) ter 12., 31. in 32. člena uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00, 106/02)

p r e d p i s u j e m

Program

dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter članov štabov Civilne zaščite –

vodenje aktivnosti ob različnih nesrečah

I. NAMEN

Namen usposabljanja je dopolniti znanje in usposobljenost poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter članov štabov Civilne zaščite o vodenju aktivnosti ob različnih nesrečah.

II. CILJI

V času usposabljanja se bodo udeleženci:

- seznanili z novostmi na področju organizacije in delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
- seznanili z delovanjem štabov CZ ob posameznih resničnih izrednih dogodkih in nesrečah
- seznanili z normativno ureditvijo, ogroženostjo pred posamezno nesrečo, z oceno ogroženosti in ustreznim načrtom zaščite in reševanja, z zaščitnimi ukrepi, s sodelujočimi silami za zaščito in reševanje in drugimi intervencijskimi enotami ter z vodenjem intervencije
- dodatno usposobili za vodenje aktivnosti ob posamezni nesreči.

III. OBLIKE

Usposabljanje je organizirano v modulih, v katerih se obdelajo posamezne nesreče, in se izvedejo v obliki eno ali dvodnevni seminarjev.

IV. UDELEŽENCI

Usposabljanje je namenjeno regijskim, občinskim in krajevnim poveljnikom Civilne zaščite in njihovim namestnikom (v nadaljevanju poveljnikom CZ) ter članom njihovih štabov Civilne zaščite.

Usposabljanja se lahko udeležijo tudi strokovni delavci za zaščito in reševanje ter poveljniki Civilne zaščite ter člani štabov Civilne zaščite gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij.

V. NOSILCI IN IZVAJALCI USPOSABLJANJA

Nosilec usposabljanja je Uprava RS za zaščito in reševanja. Izvajalec usposabljanja za regijske in občinske štabe Civilne zaščite je Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS, za ostale štabe CZ pa pooblaščenice izobraževalne ustanove oz. po dogovoru Izobraževalni center za zaščito in reševanje RS.

VI. KRAJ IN OBJEKTI

Usposabljanje poteka v prostorih, ki jih izbere izvajalec usposabljanja, če ni s pošiljateljem dogovorjeno drugače.

VII. ČAS IN TRAJANJE USPOSABLJANJA

Program oziroma posamezni moduli se po dogovoru med pošiljateljem in izvajalcem usposabljanja izvedejo v krajši enodnevni (8 PUR) ali daljši dvodnevni obliki (15 PUR).

VIII. MODULI IN UČNE VSEBINE

Program je namenjen obdelavi vseh tistih nesreč, ki jih lahko v okviru tega programa dovolj kakovostno obdelamo. Vsako nesrečo obdelamo v svojem modulu, npr. potres, poplave, zemeljske plazove, večje požare, železniško nesrečo. Poleg naštetih modulov lahko izvajalec pripravi tudi module z drugimi nesrečami. Moduli se izvedejo v enodnevni ali dvodnevni obliki. Dvodnevna oblika je za dodatno simulacijo razširjen enodnevni program.

Moduli:

- Program dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter štabov Civilne zaščite – **vodenje aktivnosti ob potresu**

- Program dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter štabov Civilne zaščite – **vodenje aktivnosti ob poplavah**
- Program dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter štabov Civilne zaščite – **vodenje aktivnosti ob zemeljskih plazovih**
- Program dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter štabov Civilne zaščite – **vodenje aktivnosti ob večjih požarih**
- Program dopolnilnega usposabljanja poveljnikov Civilne zaščite in njihovih namestnikov ter štabov Civilne zaščite – **vodenje aktivnosti ob železniški nesreči**

Učne vsebine:

Vsaka nesreča se obdelava po enakem principu, zato so učne vsebine v vseh modulih naslednje:

1. Novosti v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
2. Študije primerov za posamezno nesrečo
3. Praktična naloga – organizacija štabnega dela in razdelitev nalog po dejavnosti, simulacija nesreče z razgovorom o normativni ureditvi področja, oceni ogroženosti in načrtu zaščite in reševanja za posamezno nesrečo, zaščitnih ukrepov, sodelujočih silah za zaščito in reševanje in drugih intervencijskih cnotah ter vodenjem intervencije ob posamezni nesreči

IX. UČNE METODE IN OBLIKE DELA

Pri usposabljanju naj predavatelji uporabljajo naslednje učne metode:

- igranje vlog
- demonstracijo
- proučevanje primerov
- razgovor
- reševanje problemov
- praktično delo
- predavanje.

X. UČNA SREDSTVA

Za izvajanje programa so potrebna naslednja učna sredstva in pripomočki:

- prosojnice za grafoskop oz. računalniške predstavitve, ki jih pripravijo predavatelji
- predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami
- ocena ogroženosti in načrt zaščite in reševanja pošiljatelja za posamezno nesrečo
- video kasete s posnetki vaj in akcij zaščite, reševanja in pomoči
- analize akcij zaščite, reševanja in pomoči
- zemljevid in delovna karta s preglednico sil in sredstev
- pribor za pisanje in risanje kart
- obrazci za vodenje aktivnosti zaščite in reševanja: dnevnik aktivnosti, pregled sil in sredstev, sprejeti ukrep, zaključno poročilo
- predpostavke za simulacijo nesreč

XI. PREVERJANJE ZNANJA

Znanje preverjajo predavatelji med praktično vajo s postavljanjem vprašanj in z razgovorom.

XII. FINANCIRANJE

Stroške izvedbe usposabljanja krije razen v primeru, da je dogovorjeno drugače, ustanovitelj. Ustanovitelj krije tudi stroške nadomestila za plačo, potne stroške in stroške prehrane.

XIII. NAVODILO

Pri usposabljanju je potrebno upoštevati vse predpise s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Tema Novosti v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se po presoji izvajalca ob upoštevanju predznanja skupine in obsega novosti skrajša oz. razširi.

Med pridobivanjem dodatnih spretnosti iz štabnega dela se udeleženci seznanjajo s procesi vodenja, organizacijo dela in razdelitvijo nalog. Naloge se v štabu razdelijo po nesrečah in po vsebini: določitev ciljev, vodenje sil za zaščito in reševanje, varnostni vidik, planiranje in spremljanje aktivnosti, načrt zvez, koordinacija z ostalimi sodelujočimi strukturami, logistika (oskrba in transport sil, oprema), stiki z javnostmi, finance in administrativne zadeve.

Pri simulacijah nesreč udeleženci samostojno rešujejo probleme ob spremljanju in pomoči vodje simulacije. V enodnevni izvedbi se simulacija lahko izvaja pogovorno brez pisnega dokumentiranja aktivnosti. V tem primeru udeleženci ne potrebujejo vseh zahtevanih dokumentov (glej XIV. posebne zahteve), ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi

nesrečami v njihovem okolju (izbor določi izvajalec). Vsebina simulacije in predpostavke se prilagodijo ocenam ogroženosti štabov CZ.

Med simulacijo v dvodnevni izvedbi poveljnik CZ in člani štabov CZ na podlagi pripravljenih predpostavk organizirajo, vodijo, usmerjajo in izvajajo aktivnosti zaščite, reševanja in pomoči ob izbrani nesreči. Izvede se po delih ali naenkrat v celoti. V simulacijo naj se vključijo video posnetki, lahko pa tudi telekomunikacijska sredstva (telefoni, faks, radijske postaje) ter po potrebi računalnik in internet. Če lahko izvajalec zagotovi igralce vlog, naj le ti sodelujejo v živo ali po telefonu. Na določeni telefonski številki naj igra najmanj ena oseba »zunanjí svet« oz. različne institucije in vloge, npr. župana, novinarje, različne inšpektorje, center za obveščanje, nadrejenega poveljnika CZ, občana, ki pogreša sorodnika... Simulacije lahko potekajo v enem prostoru za vse štabe CZ naenkrat z enim vodjem simulacije, ali pa v ločenih prostorih z več vodji simulacij. Bolje je, če ima vsak štab CZ svojega vodjo simulacije.

Štabi CZ izvedejo poročanje o izvajanih aktivnostih med simulacijo znotraj svoje skupine ali pred ostalimi štabi CZ, da se primerjajo in prediskutirajo rešitve. Izvajalec usposabljanja določi z urnikom, kdaj se naredi analiza simulacije - za posamezne faze ali na koncu v celoti.

Pri dvodnevni izvedbi se izvede dnevna evalvacija za vsak dan posebej, in sicer v obliki razgovora, s kratkim vprašalnikom ali kombinirano, na koncu usposabljanja pa še evalvacija programa kot celote.

Za udeležence, ki so opravili krajšo enodnevno obliko ali dopolnilni program za štabe CZ št. 849-02-18/97, se lahko pripravi samo enodnevno simulacijo.

Če se pri posamezni skupini pokaže potreba po dodatnih vsebinah, lahko izvajalec usposabljanja le te vključi v program, s čimer se skrajša trajanje simulacije.

XIV. POSEBNE ZAHTEVE

Udeleženci morajo imeti opravljeno uvajalno in temeljno usposabljanje poveljnikov Civilne zaščite ter članov štabov Civilne zaščite.

Udeleženci dvodnevni usposabljanj potrebujejo dokumente, ki urejajo področje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v njihovem okolju: oceno ogroženosti, načrt zaščite in reševanja za posamezno nesrečo, organizacijsko shemo sistema zaščite in reševanja, sklep o določitvi in organiziranju enot, služb in drugih operativnih sestavov za zaščito, reševanje in pomoč, organizacijsko strukturo uprave, javnih služb in zavodov ter zemljevid največjega kraja v čim manjšem merilu. Dokumente mora za svoje udeležence zagotoviti pošiljatelj.

Izbor potrebnih dokumentov na enodnevni usposabljanjih določi izvajalec.

XV. LITERATURA

1. Nesreče in varstvo pred njimi, Ljubljana 2002
2. Ujma, revija za vprašanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Ljubljana, vse številke
3. Osnovni znaki za označevanje sil in sredstev ter aktivnosti za zaščito, reševanje in pomoč, Ljubljana 1994
4. Predpisi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami:
  - Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 44/02)
  - Doktrina zaščite, reševanja in pomoči, Ljubljana 2002
  - Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 64/94, 33/00-odl. us in 87/01 ZMatD)
  - Zakon o gasilstvu (Uradni list RS, št. 71/93, 28,00)
  - Zakon o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 71/93, 87/01)
  - Zakon o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 44/00)
  - Zakon o Rdečem križu (Uradni list RS, št. 7/93)
  - Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/99)
  - Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč (Uradni list RS, št. 75/03)
  - Uredba o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 22/99, 99/99, 102/00, 106/02)
  - Odredba o merilih za organiziranje in opremljanje Civilne zaščite (Uradni list RS, št. 15/00)
  - Uredba o organizaciji in delovanju sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja (Uradni list RS, št. 45/97, 5/00)
  - Uredba o ukrepih za zmanjšanje tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi kemikalijami (Uradni list RS, št.46/02)
  - Uredba o graditvi in vzdrževanju zaklonišč (Uradni list RS, št. 57/96)
  - Uredba o izvajanju zaščite, reševanja in pomoči z uporabo zrakoplovov (Uradni list RS, št. 46/98)
  - Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 3/02, 17/02)
  - Uredba o oznakah v Civilni zaščiti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 18/93) - kot sestavni del uredbe se uporablja slikovni del, objavljen v Odloku o oznakah v Civilni zaščiti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 21/91)
  - Navodilo o vodenju delovnih kart in uporabi znakov pri zaščiti in reševanju (Uradni list RS, št. 39/94)
  - Navodilo o izvajanju zaščitnih ukrepov (Uradni list RS, št. 39/94)
  - Navodilo za obveščanje o naravnih in drugih nesrečah (Uradni list RS, št. 54/97)
  - Navodilo o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95)

XVI. UČNI NAČRT ZA VSE MODULE

1 – krajša, enodnevna oblika
2 – daljša, dvodnevna oblika

PUR - pedagoške ure
P - predavanje
V- vaje
S - skupaj

vsebine	PUR (minut')					
	1			2		
	S	P	V	S	P	V
1. Uvod v usposabljanje - namen, cilji in vsebina usposabljanja - predstavitev izvajalca usposabljanja in udeležencev	15'	15'		30'	30'	
2. Novosti v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami	15'	15'		30'	30'	
3. Študija primerov - predstavitev nesreče ali dogodka - analiza dela štabov CZ - koordinacija med štabi CZ različnih nivojev - sodelovanje s Slovensko vojsko, Policijo, zdravstveno službo, Ministrstvom za okolje, prostor in energijo in drugimi - ogled video posnetkov - vaja: pripraviti seznam aktivnosti štaba CZ, preden predavatelj predstavi dejansko izvajane aktivnosti	3	2	1	3	2	1
4. Praktična naloga – simulacija nesreče z analizo	4		4	10		10
5. Evalvacija in zaključek usposabljanja	15'	15'		30'	30'	
SKUPAJ:	8	3	5	15	4	11

dr. Anton Grizold
MINISTER

Številka:
Datum: